

**A Kúria
mint másodfokú bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Kf.IV.38.312/2019/4. szám

A tanács tagjai: Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke, Dr. Horváth Tamás előadó bíró,
Dr. Kiss Árpád Lajos bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. Balázs Csaba kamarai jogtanácsos

Az alperes: Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal

Az alperes képviselője: Dr. Hernádi Eleonóra Ügyvédi Iroda,

A per tárgya: villamosenergia-vételezés

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Az elbírálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság
104.K.700.077/2019/6. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 104.K.700.077/2019/6. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizesse meg az államnak a feljegyzett 40.000 (negyvenezer) forint fellebbezési eljárási illetékből fennmaradó 25.000 (huszonötezer) forintot.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Az elbírálás alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1996. január 1-től áll szerződéses jogviszonyban D. J-sal (a továbbiakban: panaszos). A S., L. 215. szám alatt (a továbbiakban: fogyasztási hely) a felperes 2018. július 23-án mérőhelyi

ellenőrzést végzett és megállapította, hogy a szolgáltatói zárópecsét drótja el volt szakadva, emiatt a méretlen hozzáférés lehetséges. Ezek miatt az elosztói üzletszabályzat 6.10.2.eb) pontja alapján megállapította, hogy a felperes szerződésszegést követett el, mivel szabálytalan villamosenergia-vételezést tett lehetővé, ezért az elosztói üzletszabályzat 6.11.3. pontja alapján 120 000 forint összegű kötbért szabott ki.

- [2] A panaszos kérelme alapján eljár alperes az FVFO_2018/1947-10. ügyiratszámú határozatával a jogkövetkezmény mértékével kapcsolatos panasznak helyt adott, egyben megtiltotta a felperesnek, hogy a 120 000 Ft végösszegű kötbért alkalmazza. A szabálytalan villamosenergia-vételezés lehetővé tételével kapcsolatos panaszt ugyanakkor elutasította. Kötelezte a felperest arra, hogy a megtett intézkedésről az alperest, valamint a panaszost írásban értesítse az intézkedéseket követő 30 napon belül. Az alperes megjelölte határozatában a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vet VHR.) 2012. január 1. napjától hatályos 2. számú mellékletének 19. pontjában, továbbá a hálózathasználati szerződés felek általi megszegésének egyes eseteire vonatkozó jogkövetkezmények mértékéről és alkalmazásáról szóló 18/2017. (XII. 21.) MEKH rendelet (a továbbiakban: rendelet) 2018. február 19. napjától hatályos 6., 23., 24. §-aiban és az 1. számú mellékletben, valamint az elosztói üzletszabályzat 6. pontjában foglaltakat. Ezek alapján rögzítette, hogy 2018. február 19. napjától a felperes nem az elosztói üzletszabályzat szerinti kötbért alkalmazhatja, hanem a rendelet 1. melléklete szerint kellett volna eljárnia és eszerint 40 000 forint kötbér volt kiszabható. Mindezek miatt, bár a szabálytalan vételezésre lehetővé tétel megvalósult, a Vet. 57. § (4) és (5) bekezdés alapján megtiltotta a 120 000 forint végösszegű kötbér alkalmazását.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében kérte az alperesi határozatnak a panasznak helyt adó rendelkezése megváltoztatását akként, hogy a jogkövetkezmény mértékével kapcsolatos panaszt is utasítsa el a bíróság. Nem vitatta, hogy a rendelet 2018. február 19. napján hatályba lépett, ugyanakkor hivatkozott a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. § (1) bekezdésében foglaltakra és ennek alapján arra, hogy a panaszossal a jogviszonya 1996. január 1. napján jött létre, így a rendelet szabályait jelen esetben alkalmazni nem lehetett volna. Általános normatani szabály, hogy az anyagi jogszabály változása csak az újonnan keletkező jogviszonyokra vált ki jogi hatást, azonban a korábban létrejött jogi tények körében tovább alkalmazandó addig, amíg az érintett jogviszonyok ténylegesen meg nem szűnnek. A rendelet nem rendelte kifejezetten alkalmazni a saját előírásait a korábbi jogviszonyokra. Márpedig a rendelet hatályba lépését megelőzően az üzletszabályzataiban szabályozott kötbér-mértékek az irányadóak.
- [4] Az alperes védiratában kérte a kereset elutasítását. A határozatában foglaltak maradéktalanul fenntartásával kiemelte, hogy a rendelet jogszabály, így annak alkalmazása mindenkire nézve kötelező. A felperes üzletszabálya nem lehet ellentétes jogszabályokkal, így a felperesnek az üzletszabályzatát a jogszabályhoz kell, kellett volna igazítania. A Jat. 15. § (1) bekezdés a) pontja a hatályba lépését követően keletkezett tényekre rendeli alkalmazni a jogszabály rendelkezéseit, ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik. Jelen esetben a szabálytalan vételezés feltárása a hatályba lépést követően keletkezett.

Az elsőfokú ítélet

- [5] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 104.K.700.077/2019/6. számú, 2019. október 9-én

kelt ítélete szerint a kereset nem megalapozott.

- [6] A törvényszék szerint a felek által nem volt vitatott az, hogy a rendelet hatályba lépését követően keletkezett az a tény (szabálytalan vételezés lehetővé tétele), amely miatt a felperes kötbért alkalmazott, és amelynek az alperes a jogszerűségét megvizsgálta. A törvényszék hivatkozott a Jat. 15. § (1) bekezdésére, az Alaptörvény R) cikkének 2. bekezdésére, amiből következően a felperesi üzletszabályzatnak a jogszabályi előírásokhoz kell igazodnia. Alapítván eszerint az a kifogás, hogy a jogszabálynak nem megfelelő szabályzati pontot alkalmazni lehetne.

A fellebbezés és az ellenkérelem

- [7] A felperes az elsőfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárás lefolytatására utasítását. Másodlagosan kérte az ítélet megváltoztatását a keresetnek helyt adva.
- [8] A felperes hivatkozott az eljárási szabályok lényeges megsértésére, amennyiben nyilvántartása szerint az első fokon eljáró bíróság részére nem közölte az alperesi védíratot, így arra érdemben és hatályosan nem tudta észrevételeit megtenni.
- [9] Az ügy érdemét illetően kifejtette, hogy a rendelet hatályba lépését megelőzően létrejött szerződésre is kiterjed a rendelet hatálya, mivel a szerződéssel kapcsolatos tény a rendelet hatályba lépését követően keletkezett. A felperes álláspontja szerint szerződéses viszonyrendszerben a jogviszony és a jogi tény nem válhatnak szét, még abban az esetben sem, ha maga jogszabály rendelkezik a követelés kiszabásának feltételrendszeréről és összegszerűségéről, hiszen a jogalapot továbbra is az elosztói engedélyes és a felhasználó között fennálló szerződéses kapcsolat teremti meg. A felperes álláspontja szerint maga a szerződéses jogviszony "erősebb", mint az utóbb keletkezett tény. A felperes álláspontja szerint jogszabálysértő az az értelmezés, hogy a később keletkezett tényre esetlegesen irányadó jogszabály hatálya a tény miatt a szerződésre, annak keletkezésének idejére visszahatóan is érvényes és hatályos lenne. A felperes szerint esetében az időbeli hatály eltérése miatt nem áll fenn a közjogi érvénytelenség a rendelet és üzletszabályzata között.
- [10] A felperes hivatkozik arra, hogy a rendelet irányadó rendelkezéseit átültette üzletszabályzatába. Az üzletszabályzat 6.11.3. pontja részletezi a rendelet hatályba lépése előtt, azaz 2018. február 19. napja előtt létrejött hálózathasználati szerződésekre irányadó kötbér összegét, míg az üzletszabályzat 6.12.1. pontja írja elő a rendelet alkalmazását a hatálybalépését követően született hálózathasználati szerződésekre. Amennyiben a felperes üzletszabályzata ellentétes lenne a hatályos jogszabállyal, az alperes a Vet. 159. § (1) bekezdése szerinti, a villamosenergia-ellátással, a villamosenergia-ellátás biztonságának és a villamosenergia-piac hatékony működésének felügyeletével kapcsolatos feladatai körében nem hagyta volna jóvá az üzletszabályzatot.
- [11] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Utalt arra, hogy a felperes üzletszabályzatának módosítása nem a felperes által előadott értelmezésnek felel meg. Felhívta a figyelmet arra, hogy az üzletszabályzat a felperesi értelmezéssel ellentétben nem jogforrás.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A fellebbezés nem megalapozott.

- [13] A másodfokú bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdése alapján az ítéletet csak a fellebbezés, a csatlakozó fellebbezés vagy a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Kp. 99. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 85. § (2) bekezdés szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja.
- [14] A felperes eljárási kifogását illetően a Kúria megállapítja, hogy az elsőfokú bíróság részéről a védíratnak a felperes részére történt megküldésének nyoma az iratanyagban nem lelhető fel. Figyelemmel annak rövid terjedelmére és jogforrási értelmező tartalmára, ismeretének hiánya a felperesi érvelés, illetve az ügy kimenetele szempontjából nem tekinthető olyan érdemi hiányosságnak, ami az ítélet hatályon kívül helyezésére elegendő okot adna. A Kúria ezért a kérelem alapján az elsőfokú ítélet érdemi vizsgálatát látta indokoltnak.
- [15] A felek nem vitatták, hogy eltérő rendelkezés hiányában a rendelet alkalmazása a Jat. 15. § (1) bekezdésében foglaltakon alapul. A felek lényegében a Jat. 15. § (1) bekezdését értelmezték eltérően. A Kúria feladata a törvényszékkel egyezően az volt, hogy tisztázza, a rendelet rendelkezéseit a perbeli esetben alkalmazni kellett-e az alperes részéről.
- [16] A Jat. 15. § (1) bekezdése értelmében a jogszabályi rendelkezést - ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik - a hatályba lépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. Mindez azt jelenti, hogy a rendelet rendelkezéseit a hatályba lépését követően létrejött jogviszonyokra, és a hatályba lépést követően keletkezett tényekre is alkalmazni kell. A Kúria a törvényszékkel egyezően állapítja meg, hogy a rendelet előírásait a hatályba lépést megelőzően létrejött jogviszonyok esetén is annyiban alkalmazni kell, amennyiben a jogviszonnyal érintett tény a jogszabály hatályba lépését követően keletkezett. A rendelet hatályba lépését követően keletkezett az a tény (a szabálytalan vételezés lehetővé tétele), ami miatt a felperes jogviszonyon alapuló kötbért alkalmazott. A felperesi és az alperesi eljárás is a szabálytalan vételezés lehetővé tételével kapcsolatos, vagyis a rendelet hatályba lépést követően keletkezett tény vizsgálatára irányult. Helytálló tehát az alperesi hivatkozás, miszerint az Alaptörvény R) cikkének 2. bekezdése értelmében a felperesi üzletszabályzatnak a jogszabályi előírásokhoz kell igazodnia. A felperesi üzletszabályzat rendelkezései nem állhatnak ellentétben jogszabályi előírásokkal, így a perben vizsgált rendelet 24. § (1) bekezdésében, illetőleg az 1. számú mellékletben foglaltakkal sem. Ha pedig az üzletszabályzat nem módosult, akkor a rendelet közvetlen alkalmazásának lett volna helye a felperes részéről is.
- [17] A felperes álláspontja szerint a hivatkozott rendelet csak olyan hálózathasználati szerződés következményeinek vizsgálata, kiszabása körében alkalmazható, amelyek létrejötté időpontjában már hatályban volt. A Kúria szerint ez tévedés, a szerződés ugyanis nem jogszabály.
- [18] Az üzletszabályzat ugyancsak nem jogszabály, a jogforrási hierarchia csak jogszabályok tekintetében értelmezhető.
- [19] A rendelet alkalmazandó állapota szerinti 1. §-a alapján a rendelet hatálya a hálózathasználati szerződés felek általi megszegésére vonatkozó jogkövetkezmények mértékére és alkalmazására terjed ki. Külön értelmező szabály nélkül is az következik ebből, hogy a hatálybalépéssel egyidejű hatállyal az eltérő üzletszabályzati rendelkezést módosítani kellett volna, továbbá a már megkötött hálózathasználati szerződésekre is ez a szabály érvényesül, azaz a 2018. február 19. napja előtt

megkötött szerződések ezen időpontot követő megszegése esetén a rendelet módosított szabályai alkalmazandóak.

- [20] Nem megalapozott az a felperesi állítás miszerint, mivel a korábban kihirdetett jogszabálysövegben erről nem rendelkezett a jogalkotó, így a 2018. február 19. napján hatályba lépett rendelet a rendelet hatályba lépésének napjától megkötött hálózathasználati szerződésekre alkalmazható. Az akkori jogszabály 1. §-ának ez ellentmond. A jogszabályt ugyanis „közvetlenül” (azaz a szerződés mint a felek között érvényben lévő megállapodásra tekintet nélkül) alkalmazni kellett a hálózathasználati szerződés felek általi megszegésére vonatkozó jogkövetkezmények mértékére nézve.
- [21] A szerződésre a jogszabályváltozás hatását a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:95. §-a szabályozza, miszerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Más jogkövetkezmény mellett is semmis a szerződés akkor, ha a jogszabály ezt külön kimondja, vagy ha a jogszabály célja a szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása. Jelen esetben a hálózathasználati szerződésnek csak egy (az üzletszabályzatban foglalt) rendelkezéséről van szó. Az ágazati jog jogszabályváltozáshoz fűzött jogkövetkezménye a szerződéses viszony egésze érvényességének fenntartása érdekében nyilvánvalóan a jogszabályi rendelkezésnek megfelelő módosulás és az üzletszabályzat már említett módosítása, illetve mindezek elmaradása esetén a rendelet vonatkozó pontjának közvetlen alkalmazása az előbbieken szereplők helyett, a rendeletre hivatkozással.
- [22] Mindezek alapján a törvényszék ítélete nem jogszabálysértő. Mivel az elsőfokú bíróság határozata jogszabályt nem sértett, a Kúria a Kp. 109. § (1) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Záró rész

- [23] A Kúria a fellebbezést a Kp. 107. § (1) bekezdésére tekintettel tárgyaláson kívül bírálta el.
- [24] Az alperes ellenkérelme szerint perköltség iránti igényt terjesztett elő, aminek nyoma azonban sem az elektronikus, sem a papíralapú ügyiratok között nem lelhető fel. Költségjegyzék hiányában a Kp. 35. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 81. § (5) bekezdése alapján a Kúriának a perköltségről rendelkeznie nem lehetett.
- [25] A tárgyi illetékfeljegyzési jog alapján le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű, a 39. § (3) bekezdés d) pontja és 46. § (1) bekezdés alapján számított és a 62. § (1) bekezdés h) pontja értelmében feljegyzett fellebbezési illetéket a pervesztesnek minősülő felperes viseli, amiből 15.000 (tizenötezer) forintot már megfizetett.
- [26] Az ítélet ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. június 30.

Dr. Balogh Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Árpád Lajos s.k. bíró